

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Цветанка Петрова Петранова, дм

Катедра Ревматология, Медицински университет – София

Клиника по Ревматология, УМБАЛ „Св. Иван Рилски“, гр. София

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
професионално направление 7.1 медицина; 7. Здравеопазване
докторска програма 03.01.18 Ревматология

Автор на дисертацията: д-р Лили Едвард Мекенян, редовен докторант и асистент към Катедра по Пропedeutика на вътрешните болести „Проф. д-р Антон Митов“ към Медицински университет – Пловдив, Клиника по Ревматология към УМБАЛ „Каспела“, гр. Пловдив

Форма на докторантурата: редовна

Катедра: „Пропedeutика на вътрешните болести „Проф. д-р Антон Митов“, Медицински факултет, Медицински университет – Пловдив

Тема: „Високофреквентна ултрасонография при Полимиалгия Ревматика“

Научни ръководители:

1. Доц. д-р Росица Валериева Каралилова, дмн – Катедра по Пропedeutика на вътрешните болести „Проф. д-р Антон Митов“, МУ – Пловдив
2. Проф. д-р Илиан Йорданов Дойков – Катедра по УНГ болести, МУ – Пловдив

1. Общо представяне на процедурата

Представеният ми комплект материали на хартиен/електронен носител е в съответствие с Чл.115 (1) от Процедура за придобиване на ОНС „Доктор“ в МУ – Пловдив и включва дисертация, автореферат, списък и ксерокопия на научните публикации и съобщения по темата на дисертацията, автобиография в европейски формат на докторанта.

Документите отговарят на изискванията за изпълнение на процедура по защита на дисертационен труд.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Лили Едвард Мекенян е родена на 26.11.1992 г. в гр. Пловдив. През 2012 г. завършва с Езикова гимназия „Пловдив“, а през 2018 г. завършва висшето си образование по медицина в Медицински Университет – Пловдив.

От 2019 г. е редовен докторант в катедра по Пропедевтика на вътрешните болести „Проф. д-р Антон Митов“ към МУ – Пловдив с научни ръководители – доц. д-р Росица Каралилова, дмн и проф. д-р Илиан Дойков, дм. От 2020 г. е лекар-специализант по ревматология в УМБАЛ „Каспела“, гр. Пловдив. От 2022 г. е асистент в същата Катедра и води занятия по Пропедевтика на вътрешните болести на чуждестранни студенти.

Преминала е обучение в национални и международни курсове – мускулно-скелетна ехография (основно ниво, 2019 г. Атина; интермедиерно ниво, 2022 г. Атина), образна диагностика при васкулити на големите съдове (2019г. Инсбрук) и капиляроскопия (2021 г., Пловдив). Участвала е в редица български и международни конференции.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Представената тема отговаря на научните интереси и необходимостта от изследвания в тази област на ревматологията. Полимиалгия ревматика (ПМР) е възпалително заболяване, повлияващо в огромна степен качеството на живот на пациента. Диагнозата на ПМР изисква изключването на редица ревматологични и неревматологични заболявания. Освен това, честа е асоциацията между ПМР и Гигантоклетъчен артериит (GCA). В този контекст, трябва да се вземе под внимание своевременното установяване на васкулит при пациенти с ПМР дори и в случаите без клинично изявен GCA. Ето защо диагностичните възможности трябва да се надградят със съвременни инструментални техники, подобно на другите възпалителни ставни заболявания. През последните години се забелязва сериозен тласък за научно развитие в тази област. Независимо от това, и днес проблемът за ранната диагностика на ПМР посредством ултрасонография продължава да е актуален.

4. Познаване на проблема

Докторантът показва задълбочени познания в областта на проблематиката, което се онагледява с подробния и добре структуриран литературен обзор, който в широк аспект разглежда свързаните с проблема въпроси. Всеки един от изведените резултати е

съпоставен с наличните данни в световната литература. Представени са възможностите на докторантката да синтезира научните данни, да прави точни заключения и изводи.

5. Методика на изследването

Ултразвуковото изследване се налага като стандарт в съвременната ревматология. Утвърждаването на високофреквентна мускулно-скелетна и съдова сонография при пациенти с полимиалгия ревматика ще подобри прецизността на диагнозата. Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд „Високофреквентна ултрасонография при Полимиалгия Ревматика“ е актуална и се разработва за първи път в България. Отговаря на научните интереси и необходимостта от изследвания в тази област на ревматологията и за българската популация. Д-р Мекенян за първи път у нас провежда изследване, свързано с диагностичните възможности на ултрасонографията при ПМР, а също така и едно от малкото в Европа, което успява да обедини различните възможни приложения на тази техника в областта на полимиалгия ревматика.

Дисертационният труд е написан на 251 стандартни машинописни страници и е структуриран по приетия начин в съответните раздели. Съдържа 43 фигури, 36 таблици и 27 приложения с високо качество.

Въведението е ясно формулирано и отразява насоките на разглеждания проблем и необходимостта от неговото разработване.

Литературният обзор е изчерпателен, актуален и насочва към целите и задачите на дисертационния труд. Представени са досега съществуващите методи и средства за оценка на стави, периставни структури (сухожилия, ентези и бурси) и съдове при пациенти с полимиалгия ревматика. Литературният обзор е написан в достатъчен обем и показва, че докторантът има много добра осведоменост по проблема на дисертацията.

Целта на дисертационният труд е ясно формулирана и отговаря на поставените задачи.

Разделът „*Материали и Методи*“ е представен на 20 страници. Изследвани са 74 участници, от които 37 пациента с полимиалгия ревматика и 37 здрави контроли. Подборът на пациентите е добре обмислен и дава възможност да се извърши съпоставка

на находки при полимиалгия ревматика и здрава популация. Включващите и изключващите критерии са ясно дефинирани. За изследването на пациентите и здравите контроли са използвани клинични, лабораторни, имунологични, съвременни инструментални техники, а именно: Двумерна УС (Gray Scale) за оценка на стави и периставни структури (сухожилия, бурси и ентези); Gray Scale УС за оценка на дебелина интима-медия на темпорални и аксиларни съдове; Power Doppler УС за оценка на синовити, теносиновити, бурсити и ентезити; Colour Doppler УС за оценка на съдовото ангажиране. Апаратурата, с която е проведено ехографското изследване, е модерна – Esaote My Lab7, снабден с два мултичестотни линейни трансдюсери (3-13 MHz и 6-18 MHz).

Приложената статистическа обработка е съвременна и компонентно направена – версия SPSS 27.

Резултатите са изложени изчерпателно на 79 страници. Те са систематизирани логично и са представени последователно спрямо поставените цел и задачи. Онагледени са в достатъчен брой таблици и фигури. Анализът на резултатите е задълбочен и показват познанията на докторантката за събиране, оценка на информацията и анализиране на получените данни.

Обсъждането, представено на 14 страници, е критично и обективно, като е съобразено със съответните научни постижения. Анализирано е мястото, което настоящата работа може да заеме сред подобните съвременни проекти.

Получените *Изводи* са 10. Всички те са ясно формулирани и произхождат от поставените цел и изпълнените задачи. Те синтезират актуалността на получените практически данни.

Литературната справка съдържа включва 309 заглавия – 10 на кирилица и 299 на латиница. Подбрани са тематично според целта на настоящия дисертационен труд. Малък е броят на цитираните български автори, което подчертава необходимостта от разработването на разглеждания проблем у нас.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Докторантът е посочил 4 оригинални приноси, 4 с научно-приложен характер и 2 приноса с потвърдителен характер, но оригинални за България, които напълно приемам.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Д-р Лили Мекенян е представила 3 пълнотекстови научни публикации, свързани с дисертационния ѝ труд. От тях една статия е публикувана в международно списание (Rheumatology International, IF = 3.58). Справката в Web of Science показва, че тази статия е цитирана в реномираното международно списание The Lancet с IF = 168.9. Останалите 2 статии са публикувани в български реферирани издания. Във връзка с дисертационния труд са реализирани 4 участия на научни форуми. Броят на научните трудове покрива количествените критерии, заложен в Правилника на МУ – Пловдив.

9. Лично участие на докторанта

Докторантът е участвал лично в извършването на проучванията, свързани с дисертационния труд, тяхното обобщаване и анализиране. Всички клинични и ехографски прегледи, попълване на документация са правени лично от докторанта. Формулираните изводи и приноси от получените резултати са напълно заслуга на докторанта и считам, че биха имали голямо практическо значение.

10. Автореферат

Представеният автореферат е написан на 64 страници, представлява обобщение на дисертационния труд и дава възможност за нагледно и достатъчно пълно запознаване с целите, задачите, резултатите, дискусията, изводите и приносите на труда. Отражава основните резултати, постигнати в дисертацията. Онагледен е добре с цветни снимки и графики.

Заклучение

Представеният за обсъждане научен труд „Високофреквентна ултрасонография при Полимиалгия Ревматика“ е компонентно и задълбочено проучване и успешен опит за подобряване на диагностиката при болни от ПМР. Разработката изпълва изцяло изискванията на дисертация със значими приноси. Тя е напълно завършена, с добре формулирани и защитени цел и задачи, обосновани методи и актуално дискутирани резултати. Докторската работа показва уменията на авторката да селектира и обработва научни данни, да изследва болни от ПМР със съвременни и утвърдени методики, да обсъжда своите резултати и да прави изводи. Тя е с важно научно и клинично значение при оценка на ставното, периставно и съдово ангажиране при ПМР.

Дисертационният труд отговаря на законовите изисквания за развитие на академичния състав в република България (ЗРАСРБ), правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния правилник на МУ – Пловдив.

Казаното дотук ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури, сформирано съгласно заповед № Р-3111/26.10.2023 г., да гласуват положително за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Лили Едвард Мекенян в докторска програма по научна специалност „Ревматология“.

24.11.2023 г.

Гр. София

Изготвил становището:

Доц. д-р Цветанка Петранова, дм

Залчено на основание
Чл.5 §1, 6. "В" Регламент (ЕС)2016/679

1